

Chiến lược phòng, chống Covid-19 của Các Tiểu vương quốc Ả Rập Thống nhất

Kiều Thanh Nga*

Nhận ngày 7 tháng 10 năm 2021. Chấp nhận đăng ngày 9 tháng 11 năm 2021.

Tóm tắt: Các Tiểu vương quốc Ả Rập Thống nhất đã trải qua các giai đoạn lây nhiễm Covid-19 khác nhau, trong đó đỉnh điểm vào cuối tháng 1/2021 khi ghi nhận gần 4.000 ca nhiễm mới/ngày và giữa tháng 2/2021 ghi nhận 20 ca tử vong/ngày (Worldometers, 2021). Nhưng quốc gia này đã xử lý khủng hoảng Covid-19 một cách hiệu quả, trở thành nước dẫn đầu thế giới về tỷ lệ tiêm chủng cho người dân, là quốc gia Trung Đông đầu tiên sản xuất được vắc-xin Covid-19, tiên phong trong lĩnh vực chăm sóc sức khỏe, bảo vệ người dân và mở cửa lại nền kinh tế, đồng thời tích cực hỗ trợ các nước gặp khó khăn do đại dịch. Các yếu tố về vai trò lãnh đạo, chiến lược phòng, chống đại dịch và phục hồi kinh tế - xã hội toàn diện, nguồn lực tốt, công nghệ cao và truyền thông hiệu quả cùng với sự tin tưởng và đồng thuận của người dân đã làm nên thành công của Các Tiểu vương quốc Ả Rập Thống nhất trong cuộc chiến chống đại dịch.

Từ khóa: Chiến lược, Các Tiểu vương quốc Ả Rập Thống nhất, Covid-19, vắc-xin.

Phân loại ngành: Quốc tế học

Abstract: The United Arab Emirates has experienced different stages of Covid-19 infection, with the peak at the end of January 2021 when it recorded nearly 4,000 new infections per day, and mid-February 2021 recorded 20 deaths per day (Worldometers, 2021). But this country has effectively handled the Covid-19 crisis, becoming the world leader in vaccination rates for its people, the first Middle East country to produce a Covid-19 vaccine, pioneering in healthcare, protecting people and reopening the economy, and at the same time actively supporting countries facing difficulties because of the pandemic. The elements of leadership role, strategy for pandemic prevention and control and comprehensive socio-economic recovery, good resources, high technology and effective communication, together with the trust and consensus of the people have made the United Arab Emirates successful in the fight against the pandemic.

Keywords: Strategy, United Arab Emirates, Covid-19, vaccine.

Subject classification: International Studies

* Viện Nghiên cứu Châu Phi và Trung Đông, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam.
Email: kieuthanhnga@iames.gov.vn

1. Mở đầu

Các Tiểu vương quốc Ả Rập Thống nhất (UAE) là một trong số ít các quốc gia trên thế giới dẫn đầu Trung Đông về những thành công trong cuộc chiến chống đại dịch Covid-19. Kể từ ca nhiễm đầu tiên vào đầu năm 2020, UAE cũng đã phải vật lộn chống chọi với những làn sóng lây nhiễm cao và cho đến nay đã phần lớn kiểm soát được sự lây lan, mở cửa đón khách du lịch, từng bước khôi phục các hoạt động kinh doanh và thực hiện các kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội. Không những thế, quốc gia này còn là một thành viên tích cực trong hỗ trợ quốc tế chống lại đại dịch Covid-19. Với mục tiêu nghiên cứu để làm rõ vì sao UAE đạt được những thành công trong phòng, chống Covid-19? Bài viết sẽ tập trung phân tích chiến lược phòng, chống Covid-19 của UAE, chiến lược phục hồi hậu Covid-19 và vai trò quốc tế của quốc gia này. Từ đó rút ra những yếu tố làm nên thành công của UAE và một số gợi mở cho Việt Nam. Cho đến nay, ở Việt Nam mới chỉ có những bài báo cung cấp thông tin và tình hình Covid-19 ở UAE, chưa có nghiên cứu về chiến lược phòng chống Covid-19 của UAE, vì vậy nghiên cứu này sẽ sử dụng các báo cáo, thông tin từ cổng thông tin Chính phủ UAE và các tài liệu nước ngoài khác để phân tích, đánh giá và làm rõ mục tiêu nghiên cứu.

2. Chiến lược phòng, chống Covid-19 của Các Tiểu vương quốc Ả Rập Thống nhất

Xác định tiêm vaccine giải pháp hàng đầu trong cuộc chiến chống Covid-19. UAE đã khởi động chiến dịch tiêm chủng vào cuối tháng 12/2020. Các biện pháp của Chính phủ bao gồm: thông tin liên lạc liên tục để phổ biến vai trò của vắc-xin; phê duyệt kịp thời các loại vắc-xin khác nhau; thành lập các bệnh viện dã chiến để sàng lọc và xét nghiệm rộng rãi; vắc-xin có sẵn và miễn phí tại mạng lưới các trung tâm y tế trên toàn quốc; giám sát chặt chẽ các tiêu chuẩn. Cũng như người dân ở nhiều quốc gia trên thế giới, ban đầu người dân UAE cũng ngần ngại trong việc tiêm vắc-xin. Tuy nhiên với các biện pháp của chính phủ, sự đi đầu của các nhà lãnh đạo và đội ngũ y bác sĩ trong tiêm chủng vắc-xin đã tạo niềm tin và nâng cao ý thức trách nhiệm xã hội của người dân. Tháng 5/2021, Bộ Y tế và Phòng ngừa của UAE (MoHaP) đã phê duyệt việc sử dụng khẩn cấp tại địa phương vắc-xin Pfizer cho trẻ em trong độ tuổi từ 12-15 sau các thử nghiệm lâm sàng và đánh giá nghiêm ngặt (Saman Haziq, 2021). Tính đến ngày 11/9/2021, tổng số vắc-xin được tiêm ở UAE là 18.801.148 liều, trong đó, tỷ lệ dân số được tiêm một liều là 89,93% và tỷ lệ dân số được tiêm chủng đầy đủ là 78,72% (UAE National Emergency Crisis and Disasters Management Authority, 2021).

Chiến lược tiêm chủng cùng việc thực hiện hàng loạt các biện pháp song song để kiềm chế cuộc khủng hoảng với các quy định nghiêm khắc của Chính phủ UAE nhận được sự ủng hộ, hưởng ứng tích cực của công chúng với cam kết thực hiện nghiêm túc thủ tục và hướng dẫn, là những lý do chính khiến UAE thành công trong việc ngăn chặn sự lây nhiễm.

Ngoài ra, UAE đã hợp tác với Trung Quốc để sản xuất vắc-xin vào tháng 5/2021, UAE đã trở thành quốc gia Ả Rập đầu tiên sản xuất vắc-xin với tên gọi Hayat-Vax (Tiếng Arab “Hayat” nghĩa là sự sống) (Cathrin Schaer, 2021). Vắc-xin Hayat-Vax do Viện Sản phẩm sinh học Bắc Kinh thuộc Tập đoàn Biotec sản xuất bán thành phẩm, sau đó được đóng gói

và xuất xưởng tại UAE. Chiến lược vắc-xin của UAE thành công đã có tác động tích cực đến nền kinh tế. Tỷ lệ tiêm chủng cao là yếu tố thu hút người nước ngoài quay trở lại để làm việc hoặc du lịch, tạo cơ hội cho UAE đa dạng hóa ngành công nghiệp của mình khỏi phụ thuộc vào sản xuất dầu.

Cơ chế ứng phó khẩn cấp và truyền thông hiệu quả. Hệ thống ứng phó khẩn cấp của UAE do Cơ quan Quản lý Khủng hoảng và Khẩn cấp quốc gia (NCEMA) quản lý, đã thận trọng đưa ra cảnh báo đầu tiên về đợt bùng phát coronavirus mới, ngay cả trước khi được Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) tuyên bố là tình trạng khẩn cấp về sức khỏe cộng đồng trên toàn thế giới (Farida Al Hosany et al., 2021). Trong đại dịch, toàn bộ hệ thống chăm sóc sức khỏe được chuẩn bị sẵn sàng, cảnh báo cùng với các quy trình tại chỗ để xử lý cuộc khủng hoảng một cách hiệu quả. Song song với đó, Chính phủ UAE đã thực hiện một chiến dịch truyền thông nâng cao nhận thức, cụ thể đối với từng nhóm cộng đồng khác nhau. Truyền thông cung cấp thông tin cập nhật về tình trạng dịch bệnh tại địa phương và thế giới cho người dân cũng như phổ biến các quy định hàng ngày. Một số nền tảng công nghệ thông minh được sử dụng giúp truyền thông hiệu quả, như: “Virtual doctor” - dịch vụ y tế từ xa giúp bệnh nhân có thể kết nối với các chuyên gia tư vấn trong và ngoài nước; “Bác sĩ cho mọi người” tư vấn miễn phí cho người dân 24/7 giờ; nền tảng Weqaya nhằm nâng cao nhận thức của người dân về diễn biến đại dịch; ứng dụng nền tảng kỹ thuật số ALHOSN UAE để kiểm tra và nhận kết quả xét nghiệm Covid-19 trên điện thoại thông minh. Ngoài ra, Bộ Y tế và Phòng ngừa của UAE đã thành lập đường dây nóng để hỗ trợ người dân và một đường dây nóng khác dành riêng cho việc tư vấn sức khỏe tâm thần trợ giúp người dân bị ảnh hưởng tâm lý trong đại dịch.

Quản lý, truy vết và giám sát nghiêm ngặt. Chính phủ UAE đã thành công trong việc xét nghiệm virus SARS-CoV-2 và quản lý các ca bệnh nhờ thực hiện biện pháp quản lý và truy vết hiệu quả. Các kỹ thuật phân tách, cách ly và điều trị được ban hành hướng dẫn các chuyên gia chăm sóc y tế xử lý các trường hợp nhiễm Covid-19. Tại UAE, dịch vụ xét nghiệm có tại hầu hết các cơ sở chăm sóc y tế trên toàn quốc và được trang bị hệ thống xét nghiệm, kỹ thuật tiên tiến nhất với đội ngũ chăm sóc y tế được công nhận trên toàn cầu. Xét nghiệm miễn phí đối với tất cả công dân UAE và được tiến hành ở những nơi đông người có nguy cơ lây truyền cao. Các bệnh viện dã chiến, khu phức hợp cách ly có sức chứa từ 300-10.000 giường nhanh chóng được thành lập nhằm giảm áp lực cho các bệnh viện ở thành phố và hỗ trợ phản ứng nhanh hơn với Covid-19. Công tác hướng dẫn, đào tạo đội ngũ y tế về chẩn đoán, báo cáo và quản lý bệnh nhằm tăng cường giám sát dịch tễ và báo cáo nhanh tất cả những trường hợp nghi nhiễm đến Trung tâm Y tế công Abu Dhabi, đồng thời giám sát tích cực nhằm xác định các ca nhiễm trùng nặng đưa vào các bệnh viện để xét nghiệm. Tất cả các biện pháp này ở UAE đều được tuân thủ theo đúng quy trình, quy định nghiêm ngặt và xử lý nghiêm khắc, điều này đã giúp UAE phá vỡ chuỗi lây truyền của virus.

Giãn cách nhưng vẫn đảm bảo các hoạt động thiết yếu. Cũng như hầu hết các quốc gia trên thế giới khi có tỷ lệ lây nhiễm cao, từ năm 2020 đến nay UAE đã thực hiện nhiều đợt giãn cách ở một số khu vực, trong khi một số khu vực khác vẫn mở cửa để thúc đẩy du lịch và kinh doanh. Chính phủ liên bang và ở Các Tiểu vương quốc đã áp dụng một hệ thống làm việc từ xa nhằm đảm bảo sức khỏe và sự an toàn của nhân viên và khách hàng. Trong thời gian giãn cách, Chính phủ UAE dừng tất cả các cuộc tụ họp, các hoạt động thể thao

và giải trí; đóng cửa các trung tâm thương mại, chợ, ngoại trừ những địa điểm bán các mặt hàng thiết yếu; hủy tất cả các chuyến bay chở khách trong và ngoài nước. Trong giáo dục, UAE là một trong những quốc gia đầu tiên thích ứng hiệu quả việc học tập từ xa trong tất cả các trường học. Bộ Giáo dục liên bang UAE thực hiện song song cả hệ thống đào tạo từ xa và trực tiếp đến trường áp dụng phù hợp với điều kiện thực tế cho mỗi tiểu khu vực. Ví dụ, các trường học ở tiểu vương quốc Abu Dhabi áp dụng năm mô hình để lựa chọn: toàn bộ học sinh đến trường học hàng ngày; một nửa học sinh đến trường học hàng ngày hoặc nửa ngày; xen kẽ các ngày với việc học sinh đến trường hai ngày và học trực tuyến vào các ngày còn lại trong tuần; các tuần xen kẽ với học sinh đến trường hai tuần và học trực tuyến hai tuần còn lại trong tháng; mô hình với tuần đầu tiên, học sinh đến trường hai ngày và học trực tuyến ba ngày tiếp theo, sang tuần thứ hai học sinh đến trường ba ngày và học trực tuyến hai ngày, và cứ luân phiên như vậy cho tuần tiếp theo.

Các kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội là ưu tiên cuối cùng nhưng vô cùng quan trọng đảm bảo nguồn lực chống Covid-19. Để chuẩn bị sẵn sàng đối phó với đại dịch chính là phát triển kinh tế - xã hội liên tục. Chính phủ UAE đã dẫn đầu khu vực trong việc khởi động lại hoạt động kinh doanh và công bố kế hoạch phục hồi hai giai đoạn để xây dựng lại nền kinh tế trong bối cảnh Covid-19. Trong đó, hai nền kinh tế lớn nhất UAE là Dubai và Abu Dhabi đã tiếp cận toàn diện để phục hồi kinh tế. Các doanh nghiệp khó khăn đang đối mặt với các hình phạt hành chính được nới lỏng, khu vực tư nhân được cung cấp gói kích thích 79 tỷ USD trong giai đoạn đầu và trong giai đoạn tiếp theo là kế hoạch kích thích dài hạn để tăng tốc độ phục hồi và khuyến khích đầu tư vào nền kinh tế kỹ thuật số như mạng 5G và trí tuệ nhân tạo (Farida Al Hosany et al., 2021). Đây là cách tiếp cận toàn diện của Chính phủ UAE để khởi động lại tăng trưởng kinh tế đất nước.

Vào tháng 5/2020, Chính phủ UAE đã công bố kế hoạch phục hồi kinh tế hai giai đoạn trong bối cảnh đại dịch (Manoj Nair, 2020): giai đoạn thứ nhất tập trung vào khu vực tư nhân với hỗ trợ ban đầu là 282,5 tỷ Dirham, dành cho các lĩnh vực bị ảnh hưởng trực tiếp nhất bởi đại dịch (du lịch, hàng không, hóa dầu, bán lẻ và bất động sản) và hỗ trợ các doanh nghiệp vừa và nhỏ (SMEs). Kế hoạch này đã giúp các doanh nghiệp và nền kinh tế UAE dần mở cửa và đảm bảo tuân thủ các biện pháp phòng ngừa; giai đoạn thứ hai sẽ bơm gói kích thích dài hạn vào nền kinh tế nhằm giúp đẩy nhanh quá trình phục hồi, thúc đẩy tăng trưởng và biến thách thức thành cơ hội, tùy thuộc vào diễn biến của dịch bệnh giai đoạn này có thể kéo dài từ bối cảnh đại dịch sang giai đoạn hậu đại dịch. Trọng tâm của giai đoạn này là khuyến khích đầu tư vào các lĩnh vực có tiềm năng cao như: kinh tế kỹ thuật số (mạng 5G, các thành phố thông minh...), kinh tế xanh (năng lượng tái tạo, ô tô điện...), an ninh lương thực (áp dụng những tiên bộ trí tuệ nhân tạo, công nghệ sinh học, kỹ thuật di truyền trong sản xuất lương thực).

Xác định du lịch là một trong những trụ cột của nền kinh tế, Chính phủ UAE đã xây dựng các phương án khôi phục du lịch kể từ khi đại dịch bắt đầu. Trong đó, chiến lược phục hồi du lịch của Dubai được thực hiện mạnh mẽ. Từ năm 2020, khi đại dịch lên đến đỉnh điểm, Dubai đã thực hiện hơn 140.000 cuộc kiểm tra đối với các cơ sở trên toàn hệ sinh thái du lịch. Để phục hồi thị trường khách sạn trong nước chuẩn bị đón khách quốc tế vào tháng 8/2020, một chiến dịch tiêm chủng cho các nhân viên khách sạn được bao phủ trên toàn Dubai. Một quy trình kiểm tra và đánh giá nghiêm ngặt về an toàn của hệ sinh thái

du lịch được xác nhận và đảm bảo bằng tem Dubai Assured. Hội đồng Du lịch và Lữ hành thế giới (WTTC) đã trao cho Dubai con tem “Du lịch an toàn”, cho thấy sự hợp tác toàn cầu mạnh mẽ của Dubai trong việc chống đại dịch với các biện pháp toàn diện và hiệu quả, đảm bảo sức khỏe và sự an toàn của du khách. Khi du lịch mở cửa trở lại, Dubai đã tổ chức nhiều sự kiện như: Dubai Summer Surprise (DSS), Dubai Fitness Challenge (DFC), Lễ hội mua sắm Dubai (DSF) nhằm quảng bá và tiếp tục nâng cao vị thế của điểm đến du lịch Dubai (Dubai Tourism, 2021). Kết quả là từ tháng 7/2020 - tháng 5/2021, Dubai đã đón 3,7 triệu du khách bất chấp những hạn chế do Covid-19 (Dubai Tourism, 2021), trở thành một trong những điểm đến an toàn nhất thế giới trong bối cảnh đại dịch. Sau gần một năm du lịch mở cửa trở lại, Dubai đã đi đầu trong việc phục hồi du lịch toàn cầu, điều này cho thấy thế mạnh của ngành du lịch Dubai, khả năng phục hồi kinh tế của Tiểu vương quốc này cũng như chiến lược và sự điều hành hiệu quả của lãnh đạo UAE.

3. Chiến lược phục hồi hậu Covid-19

Nhằm xây dựng chiến lược phục hồi hậu Covid-19, từ ngày 10-12/2020 Chính phủ UAE đã tổ chức các cuộc họp trực tuyến, đưa ra các sáng kiến và kế hoạch chi tiết cho phục hồi kinh tế - xã hội đất nước. Trong đó, có 6 lĩnh vực trọng tâm của chiến lược bao gồm: y tế, giáo dục, kinh tế, an ninh lương thực, xã hội và chính phủ (The United Arab Emirates' Government portal, 2021a). Các sáng kiến và kế hoạch phục hồi hậu Covid-19 của UAE cụ thể như sau:

- Hợp nhất một số cơ quan liên bang, đồng thời thành lập mới một số lĩnh vực chuyên biệt như: công nghiệp và công nghệ tiên tiến nhằm phát triển ngành công nghiệp của UAE; kinh tế số, trí tuệ nhân tạo, ứng dụng làm việc từ xa để thích ứng với bối cảnh hậu Covid-19.

- Thành lập Ủy ban Quốc gia phục hồi khủng hoảng Covid-19 nhằm quản lý, khắc phục và lãnh đạo sự phục hồi kinh tế của đất nước. Bao gồm:

- + Thực hiện 33 sáng kiến hỗ trợ các ngành kinh tế: ngày 3/8/2020, Nội các UAE đã thống nhất thông qua việc khởi động kế hoạch 33 sáng kiến nhằm hỗ trợ các ngành kinh tế. Tiếp đó, ngày 18/10/2020, Ủy ban lâm thời đã phê duyệt kế hoạch thực hiện 33 sáng kiến. Kế hoạch được chia thành ba giai đoạn: giai đoạn thứ nhất là hỗ trợ ngay lập tức cho các lĩnh vực kinh doanh; giai đoạn thứ hai là đưa ra các hỗ trợ bổ sung cho các lĩnh vực để có thể phục hồi kinh tế nhanh chóng; giai đoạn thứ ba là cung cấp hỗ trợ tổng hợp cho các lĩnh vực quan trọng để phát triển linh hoạt và bền vững cho nền kinh tế.

- + Tài trợ cho các ngành công nghiệp ưu tiên, khởi nghiệp, doanh nghiệp vừa và nhỏ (SMEs): Chính phủ UAE đã phê duyệt chiến lược của Ngân hàng Phát triển nhằm hỗ trợ tài chính 30 tỷ Dirham cho các doanh nghiệp và công ty khởi nghiệp để thúc đẩy nền kinh tế. Ngân hàng đã phân bổ danh mục đầu tư 30 tỷ Dirham để hỗ trợ các lĩnh vực công nghiệp ưu tiên trong thời gian 5 năm (2021-2025), góp phần cung cấp tài chính cho hơn 13.500 SMEs và tạo ra 25.000 việc làm. Ngân hàng Phát triển cũng sẽ khởi động một quỹ đầu tư trị giá 1 tỷ Dirham cho các công ty khởi nghiệp và SMEs vào năm 2022 và các công ty công nghiệp trong các lĩnh vực ưu tiên cần tài trợ và đầu tư.

+ Kế hoạch 10 năm để thúc đẩy ngành công nghiệp: Chiến lược công nghiệp 10 năm “hoạt động 300 tỷ” của UAE nhằm mở rộng công nghiệp trở thành động lực của nền kinh tế bền vững. Dự kiến sẽ tăng đóng góp của ngành công nghiệp cho tổng sản phẩm quốc nội (GDP) từ 133 tỷ Dirham năm 2020 lên 300 tỷ Dirham vào năm 2031.

+ Tăng cường ngoại thương và các lĩnh vực phi dầu mỏ trong nước: UAE đã thông qua chính sách phát triển xuất khẩu để tăng xuất khẩu, mở ra các thị trường quốc tế mới với mục đích thúc đẩy ngoại thương và tăng sự đóng góp của các lĩnh vực phi dầu mỏ cho GDP. Chính sách này tạo điều kiện cho nền kinh tế quốc gia được hưởng lợi từ các cơ hội phục hồi kinh tế dự kiến trong năm 2021 và những năm tiếp theo.

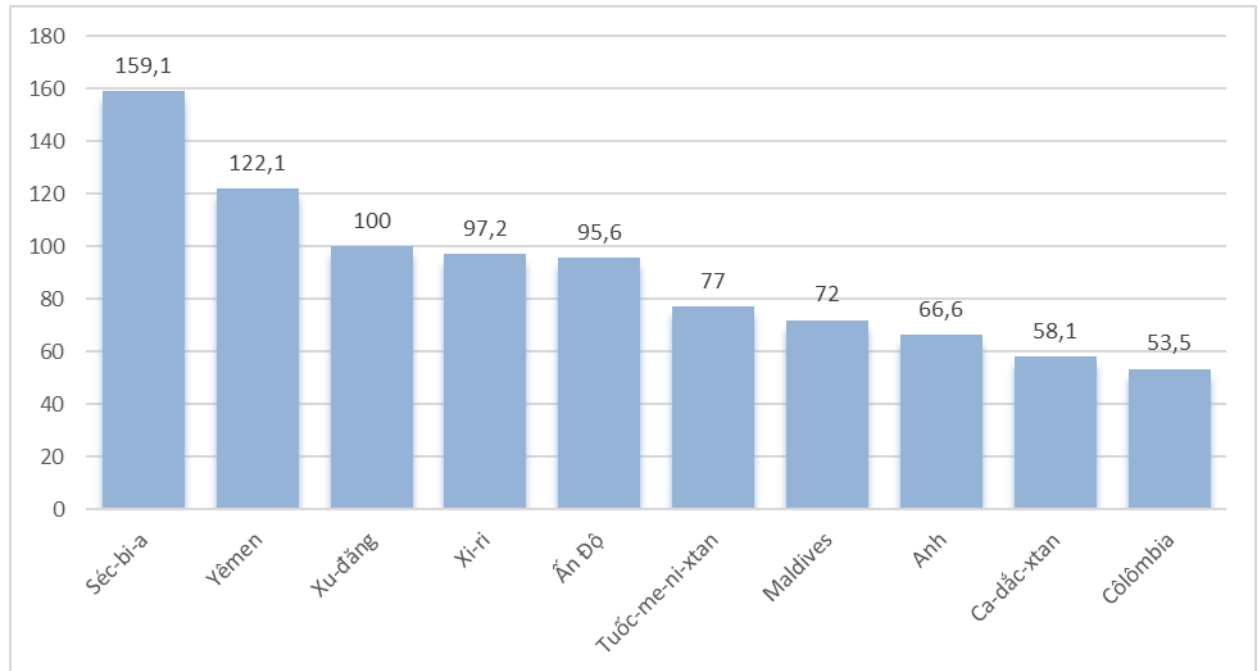
+ Khuyến khích nền kinh tế sáng tạo: Dubai đã đưa ra Chiến lược Kinh tế sáng tạo nhằm tăng gấp đôi mức đóng góp của các ngành công nghiệp sáng tạo vào GDP từ 2,6% năm 2020 lên 5% vào năm 2025. Dubai sẽ cung cấp các gói linh hoạt, ưu đãi và các vườn ươm sáng tạo tiên tiến để duy trì tốc độ phát triển công nghệ nhanh chóng. UAE cũng thực hiện chiến lược thu hút và giữ nhân tài nhằm nâng cao sức hấp dẫn của đất nước đối với các khoản đầu tư nước ngoài. Theo Bộ trưởng Kinh tế UAE, Al Mansoori, xu hướng kinh tế kỷ nguyên hậu Covid-19 sẽ làm phát sinh các mô hình kinh doanh mới và chuỗi cung ứng toàn cầu mới, vì vậy UAE kêu gọi khu vực tư nhân sẵn sàng cho giai đoạn kinh tế số và điều này sẽ thúc đẩy sự phục hồi nền kinh tế, nuôi dưỡng và đảm bảo tăng trưởng trong tương lai (Manoj Nair, 2020).

4. Hỗ trợ toàn cầu

Các Tiểu vương quốc Ả Rập Thống nhất (UAE) là một trong những quốc gia đầu tiên tiếp cận và mở rộng sự hỗ trợ toàn cầu trong cuộc chiến chống đại dịch Covid-19 với nhiều sáng kiến nhân đạo. Tính đến tháng 7/2021, UAE đã cung cấp tổng cộng 2.062 tấn vật tư y tế bao gồm: máy thở, bộ xét nghiệm, bộ bảo vệ cá nhân và vật tư cho 135 quốc gia trên toàn thế giới; 196 chuyến bay viện trợ y tế được gửi đi; 6 bệnh viện dã chiến được thành lập ở Sudan, Guinea, Mauritania, Sierra Leone, Lebanon và Jordan; 1 bệnh xá di động được trang bị đầy đủ được thiết lập ở Turkmenistan; 117 quốc gia đã nhận viện trợ từ kho của các tổ chức quốc tế tại thành phố Nhân đạo quốc tế Dubai (The Development Cooperation Department of the UAE Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation, 2021). Bên cạnh đó, UAE hợp tác với WHO cung cấp 500.000 bộ xét nghiệm PCR trị giá 10 triệu USD và vận chuyển vật tư y tế của WHO đến Iran, Ethiopia và Somalia; hợp tác với Chương trình Lương thực thế giới (WFP) vận chuyển 2 bệnh viện dã chiến từ Na Uy và Bỉ đến Ghana và Ethiopia; Quỹ Phát triển Abu Dhabi (ADFD) tiên phong hoàn nợ cho các nước đang phát triển, đồng thời đóng góp cho Nhóm Điều phối Ả Rập phân bổ 10 tỷ USD giúp các nước đang phát triển phục hồi kinh tế.

Là quốc gia Trung Đông đầu tiên sản xuất được vắc-xin, UAE cho biết có thể giúp xây dựng một nhà máy sản xuất vắc-xin ở Indonesia, quốc gia có đa số người Hồi giáo và là đối tác lớn của UAE ở khu vực Đông Nam Á trong những năm gần đây. Tháng 7/2021, UAE đã đồng ý giúp thành lập các cơ sở sản xuất vắc-xin ở Serbia, quốc gia mà UAE có nhiều dự án đầu tư lớn trong hơn một thập kỷ qua (Cathrin Schaer, 2021).

Hình 1: Top 10 nước nhận viện trợ nhiều nhất từ UAE (tính đến ngày 01/7/2021)
Đơn vị tính: tấn

Nguồn: The Development Cooperation Department of the UAE Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation (2021), *The UAE's Global Efforts in Response to the Novel Coronavirus Disease (Covid-19)*, 1 July 2021, https://www.uae-embassy.org/sites/default/files/uae_covid-19_global_response-1july2021_en.pdf

Nhằm cung cấp vaccine Covid-19 cho các nước trên thế giới, UAE đã đưa ra một số sáng kiến phân phối vắc-xin Covid-19 trên toàn cầu, bao gồm (The United Arab Emirates' Government portal, 2021b): (1) Tổ chức Hope Consortium có trụ sở tại UAE, cung cấp vắc-xin Covid-19 trên toàn thế giới với mục tiêu 18 tỷ liều vắc-xin vào cuối năm 2021. Bộ Y tế Abu Dhabi (DoH) dẫn đầu tổ chức, giám sát việc tuân thủ các quy định, kỹ thuật, chuyên môn,... Hope Consortium đã phát triển trang trại đông lạnh lớn nhất ở UAE có khả năng lưu trữ hơn 11 triệu liều vắc-xin Covid-19 ở nhiệt độ cực lạnh; (2) Trung tâm vắc-xin của hãng hàng không Emirates - Emirates SkyCargo mở nhà ga hàng hóa Emirates SkyCentral DWC tại Nam Dubai như một trung tâm neo chuyên dụng cho việc phân phối vắc-xin Covid-19 toàn cầu. Emirates SkyCentral DWC có diện tích hơn 4.000m², cho phép lưu trữ và phân phối khối lượng vắc-xin Covid-19 lớn. Cơ sở này có thể chứa khoảng 10 triệu lọ vắc-xin ở nhiệt độ 2-8 độ C tại bất kỳ thời điểm nào, cho phép nhận vắc-xin từ các địa điểm sản xuất trên toàn cầu, lưu trữ và phân phối trong khu vực và toàn cầu; (3) Liên minh hậu cần vắc-xin Dubai (DVLA): thúc đẩy tốc độ phân phối vắc-xin Covid-19 trên khắp thế giới qua Dubai. DVLA mở rộng hỗ trợ cho sáng kiến COVAX của WHO và nỗ lực

phân phối công bằng hai tỷ liều vắc-xin Covid-19 vào cuối năm 2021. Với liên minh này, Dubai có thể dự trữ một lượng lớn vắc-xin tại một thời điểm, đồng thời nhận và phân phối vắc-xin đến bất kỳ điểm nào trên thế giới trong vòng 48 giờ; (4) Sáng kiến Trắng lưỡi liềm đỏ các Tiểu vương quốc (ERC) và Công ty chăm sóc sức khỏe Tamouh cung cấp vắc-xin Covid-19 cho những quốc gia gặp thách thức lớn do đại dịch. Trong đó, ERC lựa chọn các quốc gia cần hỗ trợ, còn Tamouh sẽ cung cấp vắc-xin và chịu trách nhiệm về việc vận chuyển đến các quốc gia đó.

5. Kết luận

Có thể thấy, ngoài việc thực hiện chiến lược phòng, chống Covid-19 thành công, UAE đã làm tốt vai trò và trách nhiệm của mình đối với các nước đang gặp nhiều khó khăn do đại dịch và là thành viên tích cực trong hỗ trợ quốc tế, nhờ các yếu tố sau đây:

Thứ nhất, khả năng lãnh đạo và sự thống nhất cao khi ra quyết định. Khi các quốc gia đối mặt với cuộc khủng hoảng thì vai trò lãnh đạo có giá trị rất lớn và sự lãnh đạo của UAE là sự gắn kết bởi 7 tiểu vương quốc. Cơ quan quyền lực cao nhất ở UAE là Hội đồng Tối cao liên bang gồm 7 quốc vương của 7 tiểu vương quốc và khi Hội đồng đưa ra quyết định chung, đều được thống nhất và cam kết thực hiện. Trong bối cảnh đại dịch, việc ra quyết định được thống nhất với những cam kết chặt chẽ chính là điều kiện tiên quyết để giải quyết khủng hoảng.

Thứ hai, có chiến lược phòng, chống đại dịch và phục hồi kinh tế - xã hội toàn diện, hiệu quả. Ngay từ khi mới xuất hiện những ca nhiễm đầu tiên ở trong nước và sự bùng phát ở Iran, Chính phủ UAE đã ngay lập tức huy động các biện pháp ngăn chặn lây lan. Giãn cách xã hội, đóng cửa các khu vực công cộng, khử khuẩn hàng ngày... đã được UAE thực hiện trong những giai đoạn lây nhiễm cao. Giãn cách, tự cách ly, làm việc tại nhà và học tập từ xa đã trở thành chuẩn mực của UAE. Những hỗ trợ cho người dân phòng, chống sự lây nhiễm và điều trị virus cũng được đưa ra kịp thời và hiệu quả. Song song với đó là kế hoạch mở cửa các hoạt động kinh doanh và chiến lược khôi phục kinh tế - xã hội hậu Covid-19, đảm bảo nền kinh tế được duy trì và phát triển, sẵn sàng cung cấp nguồn lực trong những điều kiện khó khăn như bối cảnh đại dịch. Có thể thấy đây là một chiến lược toàn diện và hiệu quả, góp phần đưa UAE mở cửa trở lại các hoạt động kinh tế và hồi phục nhanh chóng.

Thứ ba, có nguồn lực tốt. Là quốc gia giàu có trong khu vực, có nguồn tài chính dồi dào đầu tư cho cơ sở hạ tầng và hệ thống y tế đầy đủ. UAE có dịch vụ y tế toàn diện do Chính phủ tài trợ, khu vực y tế tư nhân đang phát triển nhanh chóng, mang lại tiêu chuẩn chăm sóc sức khỏe cao cho người dân. Hiện nay, UAE có đội ngũ y tế đông đảo và được đào tạo, là một trong những quốc gia có tỷ lệ bác sĩ và y tá trên dân số cao nhất thế giới, với 2,39 bác sĩ trên 1.000 dân và 5,89 y tá trên 1.000 dân (Albadr Alshateri, 2021).

Thứ tư, công nghệ cao thúc đẩy truyền thông hiệu quả. Phải thừa nhận rằng, đại dịch Covid-19 đã làm thay đổi thế giới thông qua công nghệ. Những nước có công nghệ cao sẽ phát huy tác dụng trong công tác phòng, chống Covid-19, những nước công nghệ còn

thấp thì có cơ hội để phát triển. UAE là một trong những quốc gia có thuê bao điện thoại di động thuộc hàng cao nhất trên thế giới nhờ đầu tư phát triển từ sớm. Tiến bộ công nghệ cùng với đội ngũ chuyên gia truyền thông được đào tạo bài bản đã giúp Chính phủ phổ biến hiệu quả thông tin liên quan đến đại dịch. Ví dụ: trước khi thực hiện giãn cách, một tin nhắn được gửi đến mọi thuê bao điện thoại di động để người dân sẵn sàng ở nhà hoặc hệ thống giám sát trên đường phố cũng giúp việc thực thi các biện pháp trừng phạt đối với người vi phạm.

Thứ năm, có sự tin tưởng và đồng thuận của người dân. Cũng như ở bất kỳ quốc gia nào, các lệnh phong tỏa, đóng cửa các hoạt động công cộng hay thậm chí là tiêm vắc-xin ở UAE ban đầu cũng không nhận được sự đồng thuận của người dân. Tuy nhiên, sự kiên quyết và thống nhất của Chính phủ, gương mẫu đi đầu của các nhà lãnh đạo, cung cấp dịch vụ và chăm sóc người dân kịp thời, hiệu quả của chính quyền đã thay đổi nhận thức của công chúng, từ tin tưởng đến biết ơn chính phủ. Điều này chuyển thành sự tuân thủ của công chúng, góp phần hữu ích trong thực hiện chiến lược phòng, chống Covid-19 ở UAE.

Đối với Việt Nam, chúng ta đã rất thành công trong kiểm soát tình hình dịch bệnh và được thế giới đánh giá cao, đó là nhờ vào sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng, sự thống nhất của toàn hệ thống chính trị, sự điều hành kịp thời của Chính phủ và sức mạnh đoàn kết, đồng lòng của toàn dân. Đây là điểm chung mà Việt Nam và UAE có được trong cuộc chiến chống đại dịch. Hiện nay, làn sóng dịch bệnh Covid-19 lần thứ tư đang diễn ra với những diễn biến hết sức phức tạp, khó lường do chủng biến thể mới Delta gây ra, chúng ta cần tiếp tục thực hiện các biện pháp phòng, chống sự lây nhiễm của virus và song song thực hiện các kế hoạch khôi phục kinh tế sau giãn cách. Từ kinh nghiệm của UAE, để mở cửa lại các hoạt động kinh tế, trước tiên cần phải tiêm chủng đầy đủ cho người dân. Ngày 10/9/2021, Bộ Y tế đã phê duyệt khẩn cấp vaccine Hayat-Vax của UAE và đây là vắc-xin ngừa Covid-19 thứ 7 được cấp phép khẩn cấp tại Việt Nam. Đây là điều đáng mừng khi tỷ lệ tiêm vắc-xin của Việt Nam mới chỉ đạt mức 23%. Bên cạnh đó, các kế hoạch khôi phục sản xuất kinh doanh, mở cửa trở lại các hoạt động công cộng, trường học,... sau giãn cách cũng cần được thực hiện nhưng tùy thuộc vào từng khu vực, địa phương để có biện pháp cụ thể, phù hợp, đồng thời đảm bảo các quy định phòng chống dịch, tránh lây nhiễm bùng phát. Đặc biệt, cần có chiến lược khôi phục kinh tế - xã hội hậu Covid-19 một cách chi tiết theo giai đoạn, lộ trình cụ thể, kèm theo đó là đánh giá, dự báo diễn biến Covid-19 để có kịch bản phù hợp và hiệu quả nhất. Với vai trò lãnh đạo của Đảng, sự quyết tâm của cả hệ thống chính trị và tinh thần đoàn kết toàn dân, chúng ta tin tưởng rằng Việt Nam sẽ tiếp tục vượt qua làn sóng đại dịch thứ tư này, khôi phục các hoạt động sản xuất kinh doanh và phát triển kinh tế - xã hội.

Tài liệu tham khảo

1. Farida Al Hosany, Subhashini Ganesan, Shammah Al Memari, Shereena Al Mazrouei, Faheem Ahamed, Ashish Koshy, and Walid Zaher (2021), "Response to Covid-19 pandemic in the UAE: A public health perspective", *Journal of Global Health (ISSN 2047-2986)*, Edinburgh University Global Health Society, 28 August 2021, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8005306/>, truy cập ngày 6/9/2021.

2. Albadr Alshateri (2021), *How UAE got its Covid-19 strategy so spot on*, <https://www.thenationalnews.com/opinion/comment/how-uae-got-its-covid-19-strategy-so-spot-on-1.1057903>, 28 August 2021, truy cập ngày 31/8/2021.
3. Cathrin Schaer (2021), *Vaccines are latest regional power play in the Middle East*, <https://www.dw.com/en/vaccines-are-latest-regional-power-play-in-the-middle-east/a-58265679>, 15/7/2021, truy cập ngày 26/8/2021.
4. Cathrin Schaer (2021), *Vaccines are latest regional power play in the Middle East*, <https://www.dw.com/en/vaccines-are-latest-regional-power-play-in-the-middle-east/a-58265679>, truy cập ngày 30/8/2021.
5. Dubai Tourism (2021), *Dubai at the forefront of global tourism recovery, a year after reopening to international travellers*, <https://www.dubaitourism.gov.ae/en/newsroom/press-releases/one-year-since-reopening>, 6 Jul 2021, truy cập ngày 8/9/2021.
6. Manoj Nair (2020), *UAE to build post Covid-19 economy on digital, announces two-phase recovery plan*, <https://gulfnews.com/business/uae-to-build-post-covid-19-economy-on-digital-announces-two-phase-recovery-plan-1.1589306921373>, May 12, 2020, truy cập ngày 6/9/2021.
7. Our World in Data (2021), *Coronavirus (Covid-19) Vaccinations*, <https://ourworldindata.org/covid-vaccinations>, Sep 11, 2021, truy cập ngày 11/9/2021.
8. Saman Haziq (2021), *How UAE became world's most vaccinated country?*, <https://www.khaleejtimes.com/coronavirus-pandemic/how-uae-became-worlds-most-vaccinated-country>, July 30, 2021, truy cập ngày 25/8/2021.
9. The Development Cooperation Department of the UAE Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation (2021), *The UAE's Global Efforts in Response to the Novel Coronavirus Disease (Covid-19)*, 1 July 2021, https://www.uae-embassy.org/sites/default/files/uae_covid-19_global_response-1july2021_en.pdf, truy cập ngày 29/8/2021.
10. The United Arab Emirates' Government portal (2021a), *Post Covid-19 recovery - strategy, initiatives and plans*, <https://u.ae/en/information-and-services/justice-safety-and-the-law/handling-the-covid-19-outbreak/post-covid-19-recovery-strategy-initiatives-and-plans>, 23 Aug 2021, truy cập ngày 29/8/2021.
11. The United Arab Emirates' Government portal, *Distributing COVID-19 vaccines globally* (2021b), <https://u.ae/en/information-and-services/justice-safety-and-the-law/handling-the-covid-19-outbreak/distributing-covid-19-vaccines-globally>, 27 Jun 2021, truy cập ngày 30/8/2021.
12. UAE National Emergency Crisis and Disasters Management Authority (2021), *UAE Coronavirus (Covid-19) Updates*, <https://covid19.ncema.gov.ae/en>, Sep 11, 2021, truy cập ngày 11/9/2021.
13. Worldometers (2021), *United Arab Emirates*, <https://www.worldometers.info/coronavirus/country/united-arab-emirates/>, truy cập ngày 11/9/2021.